ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему: **«Трансформаційні зміни в розвитку підприємництва в умовах екологізації світової економіки»**
здобувача ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 – Управління та адміністрування
спеціальності 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Стретовича Олександра Олеговича

За результатами розгляду дисертації та наукових публікацій, у яких висвітлено основні результати дослідження, а також за підсумками проведеної публічної презентації наукових результатів дисертації та її обговорення на засіданні кафедри економіки, підприємництва та туризму Поліського національного університету, встановлено наступне:

1. Актуальність теми дисертації. У сучасних умовах глобальних кліматичних змін, загострення екологічних проблем та посилення міжнародних вимог до сталого розвитку відбувається активна екологізація світової економіки. Зміщення акцентів із традиційних моделей господарювання до принципів «зеленої» економіки, циркулярного виробництва, ресурсоефективності та декарбонізації зумовлює глибокі трансформаційні зміни у функціонуванні підприємницьких структур. Підприємництво стає не лише рушієм економічного зростання, а й ключовим суб'єктом впровадження екологічних інновацій, формування відповідальних бізнес-моделей та забезпечення конкурентоспроможності в умовах глобальних екологічних викликів.

Для України питання трансформації підприємництва набуває особливої ваги у зв'язку з євроінтеграційними процесами, імплементацією положень Європейського зеленого курсу, післявоєнною відбудовою економіки та необхідністю підвищення екологічних стандартів виробництва. Перехід до екологічно орієнтованих моделей розвитку потребує переосмислення механізмів державного регулювання, інструментів підтримки бізнесу та формування сприятливого інституційного середовища.

У цьому контексті дослідження трансформаційних змін у розвитку підприємництва в умовах екологізації світової економіки є своєчасним і науково обґрунтованим, оскільки спрямоване на виявлення закономірностей, тенденцій та механізмів адаптації бізнесу до нових екологічних вимог, а також на формування практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності та стійкості підприємницької діяльності.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри економіки, підприємництва та туризму Поліського національного університету за темою: «Трансформації економіки, бізнесу й суспільства в контексті пріоритетів сталого розвитку» (номер державної реєстрації: 0124U004921; 2024–2027 рр.), в

межах якої здобувачем поглиблено теоретико-методичні засади дослідження трансформаційних змін у розвитку підприємництва та розроблено науково обґрунтовані практичні рекомендації щодо формування й упровадження моделі його розвитку в умовах екологізації світової економіки з урахуванням євроінтеграційних намірів України.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів та вирішенні конкретного наукового завдання. Результати, які викладено в дисертації та виносяться на захист, отримані автором особисто. Вони, передусім, полягають в розробці організаційно-економічного механізму активізації участі громадських і приватних ініціатив у процесах «зеленої» трансформації підприємництва, включаючи побудову його функціонально-структурної моделі та дорожньої карти імплементації. Про приріст наукових знань також свідчать: розробка класифікації видів та форм екологічного підприємництва, що враховує регіональні та технологічні особливості; авторськоме визначення сутності «екологічного підприємництва»; здійснення комплексного аналізу показників екологізації та ідентифікації ключових розривів між Україною та ЄС за допомогою методології GAP-аналізу; розробка трьохетапної методології відбору чинників впливу та побудова регресійної моделі для прогнозування розвитку екологічного підприємництва. У наукових працях, опублікованих у співавторстві, відображено виключно ті положення, які є результатом власних досліджень. У науковій праці, опублікованій у співавторстві, використано ті положення, які є результатом власних досліджень.

4. Достовірність та обґрунтованість запропонованих здобувачем положень, висновків та рекомендацій. Принципові положення, висновки та рекомендації, отримані автором у процесі дослідження, належним чином аргументовані та достовірні. Достовірність сформульованих наукових положень, висновків та рекомендацій підтверджується їх науковим обґрунтуванням, яке базується на критичному осмисленні здобутків вітчизняних та зарубіжних вчених щодо розвитку суб'єктів підприємництва в Україні за умов трансформації та екологізації світової економіки; застосуванням широкого спектру загальнонаукових та спеціальних методів (зокрема: історико-логічний; систематизації та класифікації; статистичний аналіз (зокрема, аналіз динаміки та структури); порівняльний аналіз; PESTEL-аналіз; SWOT-аналіз; кореляційно-регресійний аналіз; компаративний аналіз розривів (GAP-аналіз); сценарне моделювання; системного аналізу та моделювання); поставленими завданнями, структурованістю та логічною послідовністю етапів дослідження, значним обсягом опрацьованих літературних джерел. Інформаційною базою дослідження слугували наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, монографії та матеріали науково-практичних конференцій. Для досягнення мети використано нормативно-правові акти України та Європейського Союзу, зокрема закони України, директиви ЄС та стратегічні урядові документи. Емпіричну основу аналізу склали офіційні дані Державної служби статистики України, Євростату,

Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) та Конференції ООН з торгівлі та розвитку (UNCTAD). Важливу роль у формуванні висновків відіграли аналітичні звіти міжнародних організацій та результати наукового пошуку автора.

5. Наукова новизна основних результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження, які виносяться на захист і характеризують наукову новизну та особистий внесок автора, полягають у наступному:

вперше:

- розроблено організаційно-економічний механізм активізації участі громадських і приватних ініціатив у процесах «зеленої» трансформації підприємництва, основу якого становить трикомпонентна функціонально-структурна модель, що інтегрує координаційний, фінансово-стимулюючий та інформаційно-аналітичний блоки і забезпечує формування синергетичної екосистеми сталого підприємницького розвитку;

удосконалено:

- наукове трактування поняття «екологічне підприємництво» шляхом його інтерпретації як резильєнтної моделі господарювання, спрямованої на досягнення економічної результативності за умов екологічної відповідальності, гнучкої адаптації бізнес-процесів і бізнес-моделей до змін природного середовища та зовнішніх викликів;
- методичний підхід до ідентифікації чинників екологізації підприємницької діяльності, який вирізняється тим, що ґрунтується на трьохетапній процедурі відбору («аналітична лійка») та поєднує експертне зважування показників у матриці «чинник – індикатор», кореляційний аналіз і покрокову множинну регресію, що дозволило обґрунтувати ключові детермінанти розвитку екологічного підприємництва в Україні;
- методичний інструментарій інтегральної оцінки ефективності екологічного підприємництва, який, на відміну від існуючих підходів, ґрунтується на багаторівневій системі індикаторів, що інтегрує макрорівень (міжнародні індекси та рейтингові оцінки), регіональний рівень (показники «зеленої» зайнятості та просторової диференціації) і мікрорівень (інтегральний показник на основі інструментів еко-менеджменту та стійкості підприємств), що забезпечує комплексну, порівняльну та прикладно орієнтовану оцінку результативності екологічного підприємництва та його внеску у сталий розвиток;

дістали подальший розвиток:

- класифікація видів і форм екологічного підприємництва, яка, на відміну від поширених, ґрунтується на сукупності ключових детермінант розвитку, зокрема природно-ресурсного потенціалу територій, рівня впровадження «зелених» технологій, параметрів ринкового попиту та впливу євроінтеграційних процесів;

- комплексний механізм диверсифікації джерел фінансування екологічної модернізації підприємництва, який, на відміну від традиційного підходу, заснований на відновленні функціонування цільових екологічних фондів і впровадженні системи диференційованих податкових стимулів, що сприяє підвищенню інвестиційної привабливості та фінансової стійкості «зелених» підприємницьких ініціатив;
- сформульовані напрями систематизації інституційного забезпечення процесів екологізації підприємницької діяльності, які, на відміну від існуючих, передбачають ієрархічне структурування нормативно-правового регулювання за чотирма рівнями та виявлення ключових бар'єрів його практичної реалізації в умовах воєнного стану, що дозволяє підвищити узгодженість інституційних механізмів державної екологічної політики;
- стратегічні орієнтири гармонізації екологічної політики у сфері підприємництва, які, на відміну від традиційної практики, базуються на застосуванні GAP-аналізу для кількісної оцінки розривів між національними показниками розвитку та цільовими індикаторами Європейського зеленого курсу, що створює підґрунтя для обґрунтування пріоритетів адаптації екологічного регулювання до євроінтеграційних вимог.

6. Наукова і практична цінність результатів дослідження. Дисертація є самостійно виконаною кваліфікаційною завершеною науковою працею, у якій викладено положення, висновки й пропозиції, здобуті автором особисто. Розроблені теоретико-методичні та прикладні положення логічно доведено до рівня конкретних пропозицій, можливих для впровадження в науку і практику.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання органами державної влади, зокрема Кабінетом Міністрів України, Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерством економіки, при формуванні та коригуванні національної стратегії екологічної модернізації сфери підприємництва та повоєнної відбудови економіки України. Результати дослідження використані Департаментом агропромислового розвитку та економічної політики у формуванні програми соціально-економічного розвитку Житомирської області на 2026 рік; актуалізації Стратегії розвитку Житомирської області до 2027 року; реалізації заходів підтримки екологічно орієнтованого бізнесу (Довідка про впровадження від 20.01.2026 р. № 08/112/0/2-26/50). Пропозиції щодо удосконалення систематизації видів і форм екологічного підприємництва схвалено Баранівського міською радою (Акт впровадження від 13.11.2025 р. № 02-12/1396/1). Наукові розробки автора, що стосуються моделі організаційно-економічного механізму активізації участі громадських і приватних ініціатив у процесах «зеленої» трансформації підприємництва прийнято до впровадження Громадською організацією «Вдоскональ себе» (Довідка про впровадження від 20.12.2024 р. №52). Пропозиції щодо формування механізму диверсифікації джерел фінансування екологічної модернізації підприємництва прийнято до застосування

ТОВ «Органік Мілк» (Довідка про впровадження від 24.10.2025 р. № 24/10). Результати дослідження також враховано в освітньому процесі Поліського національного університету, зокрема при викладанні навчальних дисциплін «Екологічне підприємництво та сталий розвиток», «Організація підприємницької діяльності», «Формування сталих бізнес-моделей» (довідка від 16.01.2026 № 19).

7. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації. За темою дисертації опубліковано 12 наукових праць загальним обсягом 6,15 ум. друк. арк. (автору належить 5,44 ум. друк. арк.), з них 6 праць, в яких опубліковано основні результати дослідження, у т. ч. 1 стаття у іноземному науковому періодичному виданні, проіндексованому в базі даних Scopus, 5 – у вітчизняних наукових фахових виданнях категорії «Б», 6 наукових праць, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ

1. Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації:

1.1. В у науковому періодичному виданні, що індексується у базі даних Scopus:

1. Reznik N., Lazebnyk V., Chyhyr A., Bezsmertniy S., Nevmerzhytskyi D., Stretovych O. Contemporary Management Theories in the Management of Transnational Companies. *Green Finance and Energy Transition. Contributions to Finance and Accounting* / (Eds.) Mansour N., Bujosa Vadell L. M. Cham : Springer, 2025. P. 469–477. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-75960-4_43 (0,86 ум. друк. арк./0,15 ум. друк. арк.).

1.2. У наукових фахових виданнях України (категорія «Б»):

2. Стретович О. О. Адаптація зарубіжного досвіду державного регулювання галузі органічного виробництва в Україні. *Економіка та підприємництво.* 2023. № 50. С. 48–60. DOI: http://doi.org/10.33111/EE.2023.50.StretovychO (0,64 ум. друк. арк.).

3. Стретович О. О. Застосування теорії змін в екологізації бізнесу. *Бізнес Інформ.* 2024. № 3. С. 193–197. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-3-193-197 (0,58 ум. друк. арк.).

4. Стретович О. О. Аналіз економічних ризиків і потенціалу «зеленого» переходу українських підприємств в умовах євроінтеграційного курсу. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки».* 2025. № 10. DOI: https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-10-11451 (0,62 ум. друк. арк.).

5. Стретович О. О. Інструменти фінансування екологізації підприємництва в Україні: стан, проблеми та перспективи імплементації європейських практик. *Актуальні питання у сучасній науці.* 2025. № 10(40). С. 163–175. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-10(40)-163-175 (0,75 ум. друк. арк.).

6. Стретович О. Інтеграція фінансових інструментів «зеленого» кредитування та облігацій у модель екологізації підприємництва. *Економіка та суспільство*. 2025. № 79. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-60 (0,68

ум. друк. арк.).

2. Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Стретович О. О. Актуальні засади державного стимулювання розвитку органічного виробництва в Україні. *Економіка і менеджмент 2023: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, Україна, 7 квіт. 2023 р.). Дніпро : ДНУ, 2023. С. 109–113. (0,18 ум. друк. арк.).

8. Стретович О. О. Трансформаційні зміни в розвитку підприємництва в умовах екологізації світової економіки. *Організаційно-економічні та соціальні складові розвитку підприємництва* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, Україна, 22 трав. 2024 р.). Львів : ЛНУ, 2024. С. 179–181. (0,21 ум. друк. арк.).

9. Стретович О. О. Фактори впливу на екологізацію підприємницької діяльності в Україні. *Innovative Research in Science and Economy* : collection of Scientific Papers with Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference (Brussels, Belgium, July 30 – August 1, 2025). Brussels, Belgium, 2025. P. 64–69. (0,25 ум. друк. арк.).

10. Стретович О. О. Стратегії оновлення основних засобів на підприємстві. *Formation of innovative potential of world science : III International scientific and theoretical conference* (Tel Aviv, Israel, August 19, 2022). Tel Aviv, Israel : SCIENTIA, 2022. P. 37–39. (0,22 ум. друк. арк.).

11. Стретович О. О. Механізм формування та використання маркетингового потенціалу підприємства. *Новини наукового прогресу 2022* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Софія, Болгарія, 2022 р.). Софія : БАН, 2022. С. 23–26. (0,21 ум. друк. арк.).

12. Стретович О. О. Оцінка впливу інституційної гармонізації екологічної політики ЄС на розвиток «зеленого» бізнесу в Україні. *Modern Challenges in Economic and Technological Innovation* : Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference (Bologna, Italy, October 15–17, 2025). Bologna, Italy, 2025. P. 76–81. (0,23 ум. друк. арк.).

8. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах. Основні положення та результати дисертаційної роботи доповідалися та обговорювалися на Міжнародних науково-практичних конференціях: «Formation of innovative potential of world science» (м. Тель-Авів, Ізраїль, 19 серпня 2022 р.); «Новини наукового прогресу 2022» (м. Софія, Болгарія, 2022 р.); «Економіка і менеджмент 2023: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку» (м. Дніпро, Україна, 7 квітня 2023 р.); «Організаційно-економічні та соціальні складові розвитку підприємництва» (м. Львів, Україна, 22 травня 2024 р.); «Innovative Research in Science and Economy» (м. Брюссель, Бельгія, 30 липня – 1 серпня 2025 р.); «Science and Technology: New Horizons of Development» (м. Прага, Чехія, 13–15 серпня 2025 р.).

9. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. Дисертація відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами). Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (242 найменування), додатків. Основний текст дисертації викладено на 182 сторінках, містить 19 таблиць, 22 рисунки, 6 формул.

Дисертаційне дослідження виконано із дотриманням принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Подані до захисту матеріали належать автору.

10. Відповідність дисертації зазначеній спеціальності. Дисертаційна робота Стретовича Олександра Олеговича «Трансформаційні зміни в розвитку підприємництва в умовах екологізації світової економіки» присвячена поглибленню теоретико-методологічних засад дослідження трансформаційних змін у розвитку підприємництва та розробці науково обґрунтованих практичних рекомендацій щодо формування й упровадження ефективної моделі його розвитку в умовах екологізації світової економіки з урахуванням євроінтеграційних намірів України.

За змістом завдань і методів дослідження, які розв'язують конкретні наукові завдання, отриманими результатами, практичною і теоретичною значимістю дисертаційна робота відповідає спеціальності 076 «Підприємництво, торгівлята біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

11. Загальний висновок. Дисертаційна робота Стретовича Олександра Олеговича на тему «Трансформаційні зміни в розвитку підприємництва в умовах екологізації світової економіки» подана у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису, яка виконана здобувачем особисто, містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для галузі знань 07 «Управління та адміністрування» та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень, а також свідчить про особистий внесок здобувача в науку.

За актуальністю, науковою новизною, теоретичним, методологічним і практичним значенням, повнотою викладу принципових наукових положень, обґрунтованістю одержаних результатів та оформленням дисертація відповідає вимогам, передбаченим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами).

З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей здобувача Стретовича Олександра Олеговича, дисертація на тему: «Трансформаційні зміни в розвитку підприємництва в умовах екологізації світової економіки» рекомендується для подання до розгляду і захисту у спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Головуюча на засіданні:
завідувач кафедри економіки,
підприємництва та туризму,
д.е.н., професор Наталія ВАЛІНКЕВИЧ

09.02.2026

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ
Начальник відділу діловодства та контролю виконання Поліського національного університету
Галина Майдуда
«09» 02 2026 р.

Міністерство освіти і науки України
Поліський національний університет
і.к. 00493681
м. Житомир